Феномен інновації у науковому пізнанні і практичній діяльності

Андрій БИЧКОВ, здобувач ІІІ освітньо-наукового ступеня
(PhD) Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»

Останнім часом поняття «інновація» міцно увійшло повсякденне життя. Нововведення – так ще називають інновації - використовуються в будь-якій діяльності людини, і виникають, як правило, в результаті наукових досліджень і вносять у професійне середовище людини елементи нововведення. У

загальному вигляді схема інноваційного процесу може бути представлена наступним чином: інновації, як нові знання => впровадження інновацій у практичну діяльність => трансферт інновацій, тобто поширення інноваційного досвіду в інші сфери життя, в інші регіони, а також застосування його в нових умов. Термін "інновація" є синонімом терміна "нововведення", і може використовуватися разом з ними або замість них. Термін увів у науковий обіг австрійський учений Йозеф Шумпетер на початку XX ст. У його роботі «Теорія економічного розвитку» (1911), де вчений вперше розглянув питання «нових комбінацій» змін у розвитку та дав повний опис інноваційного процесу. В ужиток термін «інновація» Шумпетер ввів уже в 30-ті роки. XX ст., розуміючи під інновацією зміну з метою впровадження та використання нових видів споживчих товарів, нових виробничих, транспортних засобів, ринків та форм організації у промисловості.

Характер інновацій визначається точніше як результат творчого процесу й у найширшому розумінні у вигляді створення та реалізації нової споживчої цінності. У цьому найважливішою ознакою інновації за умов сучасного економічного розвитку вважатимуться новизну її споживчих товарів. Технічна новизна відіграє другорядну роль. Взагалі, інновація відрізняється від наукового знання тим, що вона доступна масовому споживачеві. Природа інноваційного процесу має важливу теоретичну спадщину. Це одна з найбільш вивчених проблем у цій галузі. Під інноваційним процесом зазвичай розуміють безперервний та складний процес створення нових знань, впровадження їх у виробництво та розповсюдження у масштабах усієї економіки. Проте єдиної думки щодо цього питання немає. Інноваційний процес до періоду ринкової трансформації вітчизняної економіки переважно представлявся як ряд явищ. Сюди входять конкретні етапи роботи, починаючи з наукових досліджень та закінчуючи безпосереднім виробництвом продукту. Такої позиції дотримувалася більшість економістів, особливо у 60-70-х та на початку 80-х рр. Розбіжності щодо цього питання стосуються класифікації стадій «науково-виробничого» процесу, їх кордонів та організаційних форм різних стадій. Деякі автори вважають, що безперервний цикл «дослідження-виробництво» є повним шляхом продукту від початку прикладних досліджень до промислового виробництва, виключаючи з цього процесу фундаментальні дослідження. Він спирається на сучасні розробки людей та технологій і дуже відрізняється за оригінальністю. Інновація – це результат творчої та інвестиційної діяльності, основною метою якої є комерціалізація наукових досліджень та розробок. Така діяльність спрямована на розробку концепцій, дослідне виробництво та масове поширення нових видів товарів, послуг та технологій, організаційних форм на рівні фірми (підприємства). Метою інновацій є підвищення конкурентоспроможності компаній, товарів та послуг, за рахунок чого збільшується прибуток компанії.